T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/690
KARAR NO : 2022/361
KARAR TR : 20/06/2022

ÖZET: Başvuru anında, gerçek kişi başvurucunun ölmüş olduğunun anlaşılması nedeniyle, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"İlgili kişi veya makam Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini istiyebilir"* koşulunu taşımayan BAŞVURUNUN REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesini İsteyen (İdari yargıda Davacı Adli Yargıda Davalı): Z. Ö(MERHUM)
Vekili : Av. K. A
Karşı Taraf : T.C. Sağlık Bakanlığı (Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu)
Vekilleri : Av. D. T, Av. M. K. D

I. İDARİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

1. Davacı Z. Ö'in vekili; Çorum Hitit Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Deri ve Zührevi Hastalıklar Uzmanı olarak görev yapmakta olan müvekkiline, Şubat 2013 - Haziran 2014 tarihleri arasında yapılan toplam 4.037,18 TL döner sermaye ek ödemesinin haksız ve yersiz ödendiğinden bahisle yasal faiziyle birlikte iadesine ilişkin 11/01/2016 tarih ve 40600303/E16000584 sayılı işlemin; hatalı ödemelerin yapıldığı tarihten itibaren dava açma süresi içerisinde geri istenebileceğini, çalışılan hastanenin eğitim onayı almış bir hastane olduğunu, hastaneye ilişkin evrakın hastane bölümlerinin klinik olarak çalıştığını gösterdiğini ileri sürerek iptali istemiyle davalı idareye karşı idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

2. Çorum İdare Mahkemesi25/02/2016 tarihli ve E.2016/155, K.2016/139 sayılı karar ile, söz konusu idari işlemin idari davaya konu olabilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte bir işlem olmadığı, hazırlayıcı ve ön işlem mahiyetinde bir işlem olduğu gerekçesiyle, davanın incelenmeksizin reddine karar vermiş,karara karşı itiraz yoluna başvurulmuştur.

3. Kırıkkale Bölge İdare Mahkemesi 03/05/2016 tarihli ve E.2016/461, K.2016/443 sayılı karar ile, itiraz isteminin reddi ile kararın onanmasına karar vermiş, taraflar kararın düzeltilmesini istemiştir.

4. Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 25/01/2017 tarihli ve E.2017/114, K.2017/72 sayılı karar ile, ortada kesin ve yürütülebilir nitelikte bir idari işlem olduğunu ve işin esasının incelenmesi gerektiğini belirterek; karar düzeltme isteminin kabulüne, kapatılan Kırıkkale Bölge İdare Mahkemesinin kararının kaldırılmasına, Çorum İdare Mahkemesinin kararının bozulmasına, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

5. **Çorum İdare Mahkemesi 06/12/2017 tarihli ve E.2017/282, K.2017/1178 sayılı kararı ile,** dava konusu işlemin iptaline karar vermiş; istinaf yoluna başvurulması üzerine Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 29/06/2018 tarihli ve E.2018/431, K.2018/675 sayılı karar ile istinaf isteminin reddine kesin olarak karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *"Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun 22.12.1973 gün ve E:1968/8, K:1973/14 sayılı kararında; idarenin yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde süre aranmaksızın hatalı ödediği meblağı her zaman geri alabileceği, bunun dışında kalan hallerde hatalı ödemelerin istirdadının ise, hatalı ödemenin yapıldığı tarihten başlamak üzere dava açma süresi içinde olanaklı olduğu ve bu süre geçtikten sonra istirdat edilemeyeceği belirtilmiş olup; anılan kararın gerekçesinde iyi niyet kuralı üzerinde de durularak idarenin sakat ve dolayısıyla hukuka aykırı işlemine, idare edilenlerin gerçekdışı beyanı veya hilesi neden olmuşsa ya da geri alınan idari işlem yok denilecek kadar sakatlık taşımakta ise, hatalı işlemde idare edilenin kolayca anlayabileceği kadar açık bir hata bulunmaktaysa ve idareyi bu konuda haberdar etmemişse, memurun iyi niyetinden söz etmeye olanak bulunmadığı ve bu işlemlere dayanılarak yapılan ödemeler için süre düşünülemeyeceği, bu ödemelerin her zaman geri alınabileceği; ancak bunun dışındaki hatalı ödemeler için memurun iyi niyetinin istikrar ve kanunilik kadar önemli bir kural olduğu ve bu nedenle yukarıda belirtilen istisnalar dışındaki hatalı*

ödemelerin ancak dava süresi içinde geri alınabileceği vurgulanmıştır.

Yapılan ödemenin her zaman geri alınabilmesi olanağını tanıyan "açık hata" halinin; yapılan ödemede, ödemenin muhatabı olan kişinin (idare edilenin) kolayca anlayabileceği kadar açık bir hatanın mevcudiyetini ifade ettiği kabul edilmektedir. Uygulamada bu çoğu kez ilgili mevzuata aykırı bir şekilde ve hiç gereği yokken yapılan ödemeler şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; iptali istenen 11.01.2016 tarihli davalı idare yazısı ile 2013 Şubat - 2014 Haziran döneminde davacıya ödenen 4.037,18 TL ek ödemenin sehven ödendiğinin Baş Denetçi F. E tarafından hazırlanan 23.07.2014 tarihli rapor ile anlaşıldığı, söz konusu raporda "14.02.2013 tarihli ve 28559 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Eködeme Yönetmeliği uyarınca devlet hastanesi iken eğitim ve araştırma hastanesine dönüşen sağlık tesislerinin kliniklerinde dekanlık tarafından eğitim onayı alınmış ise net performans puanı hesaplamasının ilgili maddenin (a) bendi uyarınca yapılacağı, aksi halde (b) bendi uyarınca hesaplanması gerektiğinin" ifade edildiği, hastanelerinin kliniklerinin ise dekanlık onayı ile değil hastane yönetimi tarafından açıldığı belirtilerek mevzuatın yanlış uygulanması nedeniyle tarafına fazladan yapılan ek ödemelerin yasal faiziyle birlikte iade edilmesinin istenilmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda; davacıya döner sermayenin fazladan ödenmesine davacının hilesinin, gerçek dışı beyanının neden olmadığı, hatalı ödemenin basit bir inceleme ile fark edilmeyip, 23.07.2014 tarihli denetim raporu sonucu ortaya çıkarılmış olduğu, ayrıca davacının kolayca anlayabileceği kadar açık bir hatanın bulunmadığı görüldüğünden; söz konusu ödemelerin, yukarıda yer verilen Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu Kararı ile belirlenen ilkeler uyarınca idari dava açma süresi içerisinde geri istenmesi mümkün iken, anılan ödemelerin bu süre geçtikten sonra geri istenilmesinde hukuka uyarlık olmadığı sonucuna varılmıştır."

II. ADLİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

6. Davacı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu vekili; davalının Çorum Devlet Hastanesinde görev yaptığı Ekim 2011-Kasım 2014 döneminde, mevzuata aykırı olarak açık bir hata sonucu kendisine ödenen toplam 4.037,18 TL ek ödemenin geri ödenmesi gerektiğine ilişkin Çorum Devlet Hastanesi'nin 11/01/2016 tarih ve 584 sayılı yazısını 22/01/2016 tarihinde tebliğ aldığını fakat gereğini ifa etmediğini, dilekçe ekinde bulunan Bakanlar Kurulu kararında görüleceği üzere, davalıya uygulanması gereken tazminat oranı 94 olması gerekirken sehven 124 kat sayı üzerinden kendisine ödeme yapılmasının mevzuata açık aykırılık oluşturduğunu, yapılan bu açık hatanın kamunun zararına, davalının sebepsiz yere zenginleşmesine neden olduğunu, dava konusu edilen yersiz ödemenin daha önce bu yolda alınmış bir idari karara dayanmadığını,ödemenin hesaplamadaki hata sonucu sehven yapıldığını ve haksız ödemelerin basit bir inceleme ile tespit edilebilecek nitelikte olduğunu, dolayısıyla yapılan yersiz ödemelerin açık hatadan kaynaklandığını, söz konusu alacağın genel hükümler çerçevesinde Borçlar Kanunu'nun 77. maddesindeki koşullara göre talep edilebileceğini, davalıya fazladan yapılan ödemeleri gösterir liste incelendiğinde idarenin açık hataya düşmüş olduğunun anlaşılacağını, davalı personele her ay fazladan ödeme yapıldığını, bir memurun almış olduğu maaş düşünüldüğünde her ay maaşındaki fazladan yatan bir ödemeyi fark edememesinin hayatın olağan akışına aykırılık taşıdığını ve memurun kötü niyetini gösterdiğini ifade ederek; davanın kabulü ile fazlaya ilişkin taleplerinin saklı kalınması kaydıyla 4.037,18 TL'nin her bir ödeme döneminden itibaren ayrı ayrı işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsili istemiyle, Ziya ÖZBİLEN'e karşı adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

7. **Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 24/01/2019 tarihli ve E.2016/837, K.2019/23 sayılı kararıile,** davacının davasının kısmen kabulü ile; 3.207,15 TL'nin 22/01/2016 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya ödenmesine, kesin olmak üzere karar vermiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Dava konusu yapılan ödeme, maaş ödemesi değil, döner sermaye ödemesidir. Döner sermayeler her ay doktorun baktığı hasta sayısı, performans, hastanenin gelir vb birçok faktörün bir araya gelerek yapılan bir hesaplama sonucunda ödenmektedir. Buna bağlı olarak her ay döner sermaye miktarı değişmektedir. Bu sebeple dosya üzerinden bilirkişi incelemesi yaptırılmış olup raporda belirlenen davacı kurumun davalı doktora 14/02/2013 tarih ve 28559sayılı RG'de yayımlanan Ek Ödeme Yönetmeliği ile Genelge hükümlerine aykırı olarak Ekim, Kasım, Aralık 2013 ve Ocak 2014 aylarına ilişkin ek ödeme tutarı olan 986,86 TL ödeme yaptığı, yapılan bu fazla ödemenin asıl alacak tutarı olan 4.194,01 TL'den düşülmesi durumunda 3.207,15 TL'lik sebepsiz zenginleşmenin mevcut olduğu kanaatine varılarak davacının davasının kısmen kabulü ile 3.207,15 TL'nin 22/01/2016 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya ödenmesine dair karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur."

III. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK

8. İdari yargı yerinde davacı, adli yargı yerinde davalı olan Z. Ö'in vekili, 12/10/2021 havale tarihli dilekçe ile, Çorum İdare Mahkemesi'nin 06/12/2017 tarihli ve E.2017/282, K.2017/1178sayılı kesin kararı ile Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/01/2019 tarihli ve E.2016/837, K.2019/23 sayılı kesin kararı arasında doğan hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesi istemiyle, Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunmuştur.

9. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca adli ve idari yargı dosyalarının aslı Mahkemelerinden temin edilmiştir.

10. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

IV. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

11. Danıştay Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, hüküm uyuşmazlığına konu edilen kararlara ilişkin olarak yazılı düşünce vermiştir.

V. İLGİLİ HUKUK

12. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un*"Mahkemenin görevi"* başlığını taşıyan 1. maddesinin ilk fıkrası şöyledir:

> *"Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir."*

13. 2247 sayılı Kanun'un, 3. Bölümünde, *"Hüküm Uyuşmazlığı"* üstbaşlığı altındaki 24. maddesi şöyledir:

> *"(Değişik birinci fıkra: 21/1/1982 - 2592/7 md.) 1 nci maddede gösterilen yargı mercileri (1) tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir.*
>
> *(Mülga ikinci fıkra: 2/7/2018 – KHK-703/183 md.)*
>
> *İlgili kişi veya makam Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini istiyebilir. Bu halde olumsuz görev uyuşmazlığının çıkarılması ile ilgili 15 ve 16 ncı maddelerdeki usul kuralları uygulanır."*

14. 2247 sayılı Kanun'un, *"İncelemede izlenecek sıra"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

> *"Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder."*

15. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 28. maddesinde, gerçek kişilerin medeni haklardan yararlanma ehliyetinin ölümle sona ereceği belirtilmiştir.

16.6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Dokuzuncu Bölümünde *"Vekâlet İlişkileri"*, Birinci Ayırımda ise "*Vekâlet Sözleşmesi"* konusu düzenlenmiştir. Kanun'un bu bölümünde yer alan*"D. Sona ermesi / I. Sebepleri / 1. Tek taraflı sona erdirme*"başlıklı 512. maddesi şöyledir:

> *"Vekâlet veren ve vekil, her zaman sözleşmeyi tek taraflı olarak sona erdirebilir. Ancak, uygun olmayan zamanda sözleşmeyi sona erdiren taraf, diğerinin bundan doğan zararını gidermekle yükümlüdür."*

17. Aynı Kanun'un*"2. Ölüm, ehliyetin kaybedilmesi ve iflas"* başlıklı 513. maddesi şöyledir:

> *"Sözleşmeden veya işin niteliğinden aksi anlaşılmadıkça sözleşme, vekilin veya vekâlet verenin ölümü, ehliyetini kaybetmesi ya da iflası ile kendiliğinden sona ermiş olur. Bu hüküm, taraflardan birinin tüzel kişi olması durumunda, bu tüzel kişiliğin sona ermesinde de uygulanır.*
>
> *Vekâletin sona ermesi vekâlet verenin menfaatlerini tehlikeye düşürüyorsa, vekâlet veren veya mirasçısı ya da temsilcisi, işleri kendi başına görebilecek duruma gelinceye kadar, vekil veya mirasçısı ya da temsilcisi, vekâleti ifaya devam etmekle yükümlüdür."*

VI. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

18.Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 18/04/2022 tarihli toplantısında, dosyanın usul yönünden incelenmesi sonunda; Çorum İdare Mahkemesinin 06/12/2017 tarihli ve E.2017/282, K.2017/1178 sayılı kararı ile Çorum 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/01/2019 tarihli ve E.2016/837, K.2019/23 sayılı kararı arasında, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna, bu nedenle 2247 sayılı Kanun'un 25. maddesi hükümleri uyarınca; İdari Yargılama Usulü Kanunu gözetilerek Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe ve eklerinin 30 gün içinde cevap verilmek üzere Sağlık Bakanlığına bildirilmesine, verilen cevabın karşı tarafa tebliği suretiyle dosyanın tekemmülünün sağlanmasına, usulü işlemler tamamlandıktan ve esas hakkındaki rapor yazıldıktan sonra Başkanlıkça belirlenecek tarihte işin esasının görüşülmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

19. Bunun üzerine Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe karşı tarafa tebliğ edilmiş, yasal

süresi içerisinde Sağlık Bakanlığı vekilince verilen cevap dilekçesinde; karşı taraf asil Z. Ö'in 2019 yılında vefat ettiği, bu davada taraf sıfatının kalmadığı, vekalet ilişkisinin ölüm nedeniyle sona erdiği ve hüküm uyuşmazlığı isteminin reddinin gerektiği ifade edilmiştir.

20. Mahkememizde UYAP sistemi üzerinden yapılan araştırmada da Z. Ö'in 07/02/2019 tarihinde öldüğü anlaşılmıştır. Bu nedenle idari yargı yerinde davacı, adli yargı yerinde davalı olan Z. Ö'in vekili tarafından hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesi istemiyle, Uyuşmazlık Mahkemesine yaptığı başvurunun yeniden değerlendirilmesi gereği ortaya çıkmıştır.

B. Gerekçe

21. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Nurdane TOPUZ, Ahmet ARSLAN ve Mahmut BALLI'nın katılımlarıyla yapılan 20/06/2022 tarihli toplantısında; Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Recep KALKAN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

22. 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde, hüküm uyuşmazlığının ortaya çıkabilmesi için aranan koşulların varlığı halinde, ilgili kişi veya makamın Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini isteyebileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

23. 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesi ile, iki ayrı yargı merciinden verilen birbiriyle çelişkili kararlar nedeniyle bir kimsenin hakkının yerine getirilmesinin olanaksız bulunması halinde, Uyuşmazlık Mahkemesince bu çelişkinin giderilmesi yoluyla, o kimse hakkında bir çözüme ulaşılması amaçlanmakta olup, bu suretle verilecek kararın uyuşmazlıkla ilgisi bulunmayan özel ve tüzel kişileri etkilememesi gerekmektedir. Diğer bir anlatımla, *"hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması"* durumu; davacı yönünden sübjektif bir nitelik taşımakta ve yargı kararı ile kendisine tanınmış bir hakkın yerine getirilmemesi söz konusu iken, davalı yönünden, ilamı yerine getirmekle yükümlü olması bakımından objektif bir nitelik taşımakta ve davacıya yargı kararı ile tanınmış olan bir hakkın idarece yerine getirilmesinin olanaksızlığını ifade etmektedir.

24. Olayda, idari yargı yerinde davacı, adli yargı yerinde davalı olan Z. Ö'in vekili tarafından, 27/01/2016 tarihinde düzenlenen vekaletname ile, hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesi istemiyle Uyuşmazlık Mahkemesine12/10/2021 kayıt tarihli dilekçe ile başvuru yapıldığı, ancak adı geçen kişinin 07/02/2019 tarihinde vefat ettiği anlaşılmıştır.

25. Mevzuat uyarınca, ölü kişi taraf ehliyetine sahip olmadığından ve müvekkilin ölümü ile vekalet sona ereceğinden, ortada, geçerli bir vekaletnamenin varlığından söz etmek mümkün değildir. Dolayısıyla, ölü kişi adına düzenlenmiş vekaletnameye istinaden, hüküm uyuşmazlığının giderilmesi amacıyla 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesi kapsamında Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması olanağı bulunmamaktadır.

26. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"İlgili kişi veya makam Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini istiyebilir."* koşulunu taşımayan başvurunun reddi gerekmiştir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"İlgili kişi veya makam Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini istiyebilir"* koşulunu taşımayan BAŞVURUNUN REDDİNE,

20/06/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Nurdane	Ahmet	Mahmut
TOPUZ	ARSLAN	BALLI